

Posebne uzance ljubljanske borze za blago in vrednote, 1927.

Vsebina

Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s sladkorjem jugoslovanske, češkoslovaške, avstrijske ali ogrske proveniencie

Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s kavo

Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z moko in mlevskimi izdelki

Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s senom in slamo

Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s svečami

336.76(497.1), 347.7

D

zvb 8 II

Posebne uzance ljubljske borze za blago in vrednote.

II. del.

Ponatisk iz 10. kosa „Uradnega lista ljubljanske
in mariborske oblasti“ z dne 25. januarja 1927.

V Ljubljani 1927.

Založila ljubljanska borza za blago in vrednote.

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
(Miroslav Ambrožič).

БИБЛИОТЕКА
Министарства Правде

Бр. _____

Уведено у нови инвентар бр. _____

865

1 јануара 1942 год.

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah in člena 11. uredbe o ustroju ministrstva za trgovino in industrijo odobrujem in potrjujem nastopne

Uzance

ljubljske borze za blago in vrednote za trgovanje s sladkorjem jugoslovanske, češkoslovaške, avstrijske ali ogrske provenience.

§ 1.

Rafinirani sladkor mora biti suh z najnižjo polarizacijo 99½ %, isto velja za kristalni sladkor; sladkor v prahu (Staubzucker) pa mora imeti najmanj 99,30 % polarizacije.

§ 2.

Pri sladkorju tvorniških znamk, t. j. pri sladkorju, ki se prodaja po znamkah, kakor označujejo tvornice svoje izdelke zato, da se ti izdelki razlikujejo, mora ustrezati kakovost istega blaga in iste tvornice blagu lanskega izdelka.

32536

§ 3.

Pri prodaji sladkorja po razno imenovanih tvor-
niških znamkah ima prodajalec pravico, dobaviti
za vsak posamezni vagon eno ali drugo imenovanih
znamk.

§ 4.

Pri prodaji po eni ali več določenih znamkah
ali istovrednih znamkah (par egal) ima prodajalec
pravico, dobaviti za vsak poedini vagon istovredno
in istovrstno drugo znamko.

§ 5.

Sladkor, s katerim se trguje po vzorcu, mora
temu popolnoma ustrezati. Če mu ne ustreza, ima
kupec pravico, prevzeti blago za manjšo vrednostjo
(ali odškodnino), določeno po strokovnjakih, ali pa
odreči prevzem blaga ter zahtevati odškodnino za
dejanski nastalo škodo.

§ 6.

Sladkor, s katerim se trguje po poimenovanju,
znamki ali tipu, mora ustrezati v kakovosti, značaju
in odstotku navedenemu tipu ali pa vzorcu, zalo-
ženemu in shranjenemu pri ljubljanski borzi.

Sladkor, ki se prodaja in kupuje z imenom «kri-
stalni sladkor» (groba sipa) ali «prašni sladkor»
(sipä), ne sme biti po kakovosti in značaju slabši,
nego so vzorci tega tipa, založeni pri ljubljanski borzi.

§ 7.

Če izpremeni tvornica tip svojega produkta, mora
založiti vzorec nove vrste (tipa) nemudoma pri ljub-
ljanski borzi, ki mora to izpremembo nemudoma
objaviti v svojem uradnem listu, odnosno v dnevni
tečajnici. Sklepi za to novo vrsto so veljavni šele
od dne te razglasitve.

§ 8.

Vsaka posamezna dobava velja kot kontrakt
zase.

§ 9.

Pod označko «vagon» se razumeva za sladkor:
v vrečah približno 100 q,
v zabojih približno 90 do 100 q.

§ 10.

Kot dobavni termini veljajo:
«nujna dobava»: v treh dneh po sklepu;
«promptno»: v osmih dneh po sklepu;
«začetkom meseca»: od 1. do vštetega 5. dne;
«sredi meseca»: od 13. do vštetega 17. dne;
«koncem meseca»: zadnjih pet dni v mesecu;
«prva polovica meseca»: od 1. do vštetega 15.
dne;
«druga polovica meseca»: od 16. do vštetega zad-
njega dne v mesecu;

«prvi teden»: od 1. do vštetelega 7. dne;
«drugi teden»: od 8. do vštetelega 15. dne;
«tretji teden»: od 16. do vštetelega 23. dne;
«četrti teden»: od 24. do vštetelega zadnjega dne.

Prodajalec ima pravico, izvršiti dobavo na katerikoli dan določenega termina; če pa je zadnji dan dobave nedelja ali praznik, mora izvršiti dobavo na predhodni dan.

Pri prodajanju za sukcesivno dobavo v razdobju določenega časa je treba izvršiti dobavo v enakih delih in v enakem časovnem razmerju, t. j. v razmerju dobavne množine in dobavnega časa.

§ 11.

Če se niso dogovorile pri zaključku posebne teže, je dobaviti sladkor v vrečah v brutto teži:
zentrifugalpilé v navadnih vrečah . . . za 100 kg,
melispilé v vezanih vrečah . . . za 84 kg,
concasse v vezanih dvojnih vrečah . . . za 84 kg,
sladkor v prahu (sipa) v dvojnih vrečah za 100 kg.

Vreče in zaveznice je sprejeti za blago, če ne preseza njih teža:

pri vrečah za 100 kg $1\frac{1}{4}$ %,
pri vrečah za 84 kg $1\frac{1}{2}$ %,
pri dvojni vreči za 85 kg $2\frac{1}{4}$ %.

Za kristalni sladkor (grobo sipo) in prašni sladkor (sipo) pa se določa naslednja tara:

pri navadnih vrečah za ca. 100 kg najmanj 0-80 kg, največ 1 kg;
pri dvojnih vrečah za ca. 100 kg najmanj 0-80 kg, največ 1-407 kg.

Če se te določene postavke tare prekoračijo, se mora kupec povrniti razlika po prodajni ceni.

Prodajalec mora dobaviti sladkor v dobrih, za prekmorsko dobavo pa v novih vrečah, primernih za prekmorski promet.

§ 12.

Sladkor v grudah (Stockzucker oder Zucker in Broten) se kupuje in prodaja zavit v papir in pövezan z vrstico, in sicer mali kosi in veliki kosi, težji od 5 kg. Ovojnina, ki ne sme presežati pri malih kosih $2\frac{1}{4}$ % in pri velikih kosih ne 4 %, se plačuje kot blago. Če je presežek večji, ima kupec pravico, zahtevati, da se mu povrni presežena teža papirja in vrvice.

Če znaša presežek pri malem kosovnem sladkorju več nego 3 % in pri večjem kosovnem sladkorju od 5 kg dalje več nego $4\frac{1}{2}$ %, lahko kupec prevzem blaga zavrne, ne glede na odškodninske pravice zaradi neizpolnjene pogodbe, ako mu prodajalec ne dobavi v dogovorjenem roku drugega blaga, ki ustreza pogodbi.

§ 13.

Sladkor se dobavlja po fakturni teži. Ako kupec teže ne prizna in zahteva vnovično tehtanje, mora

trpeti stroške tehtanja sam, če se pokaže, da se ujema fakturna teža z novim tehtanjem ali če pokaže novo tehtanje celo več nego fakturna teža. Če pa pokaže vnovično tehtanje primanjkljaj, trpi njega stroške prodajalec.

Eventualen presežek novega tehtanja gre v korist kupca, ki ima, če se ugotovi manjša (nižja) teža, tudi pravico do povračila preveč plačanega blaga.

§ 14.

Pri prodaji sladkorja s pogojem «tovornine prosto ali franko» Ljubljana plača prodajalec samo železniški prevoz; vsi drugi stroški po prihodu vagona, kakor: obvestila, skladanje itd., teko na kupčev račun.

§ 15.

Cena sladkorju v vrečah se razumeva za 100 kg brutto teže, plačilo ob sklepu, če ni to izrečno dogovorjeno drugače.

Plačilo sladkorja domače proveniencije se mora izvršiti najkasneje drugega dne do 16. ure po prejemu odpošiljatvenih dokumentov.

Sladkor iz skladišč v območju ljubljanske borze ali iz skladišča tvornice je treba plačati po prejemu oddajnih dokumentov najkasneje do 16. ure drugega dne ali v istem roku po pregledu blaga.

V vsakem primeru pa je kupec dolžan, plačati celotno kupnino, četudi reklamira kakovost, opremo

ali odpremo blaga. Plačilo ne prejudicira kupčeve pravice do reklamacije kakovosti, opreme ali drugih vzrokov v roku, določenem zanje.

Preden prodajalec odda blago, mora na kupčevo zahtevo vzeti iz njega vzorec.

§ 16.

Na kupčevo zahtevo mora prodajalec dovoliti pregled blaga in oddati zahtevani vzorec.

Eventualne reklamacije zaradi kakovosti ali iz kakršnihkoli vzrokov mora naznaniti kupec najkasneje drugi dan do 16. ure po prihodu blaga posredovalcu kupčije (senzalu) ali pa brzojavno prodajalcu.

Prav tako je treba javiti posredovalcu kupčije (senzalu) ali prodajalcu direktno vsakršno reklamacijo blaga ter ga obvestiti tudi, če dospe blago v vlažnem stanju ali drugače poškodovano. To obvestilo se mora izvršiti tudi, če hoče uveljaviti kupec odškodninski zahtevek pri železniški upravi. Kupec mora obvestiti posredovalca (senzala) v tem primeru najkasneje tako, da je senzalu mogoče, prisostvovati in intervenirati pri sestavi, odnosno ugotovitvi škode. Če kupec ne obvesti prodajalca, odnosno senzala, pravočasno o nastali škodi, nima nobenih pravic do odškodninskega zahtevka proti prodajalcu, tudi ne, če se izkaže, da je prodajalec sam zakrivil nastalo škodo.

Ker se vrši prevoz blaga na kupčevo nevarnost, je prodajalec za vsako nastalo havarijo ali škodo odgovoren samo, če se mu dokaže, da jo je sam zakrivil.

§ 17.

Za vsakršne razlike zaradi manjvredne dobave veljajo, razen pri prodaji po vzorcu, ta-le določila:

1.) Če ne preseza kakovost blaga višje razlike nego 1 %, morata sprejeti kupec in prodajalec odškodnino, ki jo določi razsodišče ljubljanske borze.

2.) Če znaša razlika nad 1 % in je blago že natovorjeno za plovbo, velja postopanje, ki je določeno po točki 1.) tega paragrafa.

3.) V vseh drugih primerih, kjer se ni dosegel med pogodnikoma miren sporazum, pa je prodajalec upravičen, dobaviti v 48 urah po izrečenem razsodilu borznega razsodišča kupcu drugo, polnovredno blago kot nadomestilo, in sicer najprej iz skladišča v področju namembnega kupca, ako skladišče obstoji, v drugem primeru pa iz tvornice. V vsakem drugem primeru pa je prodajalec dolžan, po razsodilu borznega razsodišča manjvredno količino blaga stornirati na podstavi dnevne cene, veljavne v Ljubljani, t. j. na podstavi one cene, ki velja za tisti dan, ko je prišla od kupca razveljavitvena priznanica (objava) v Ljubljano. To razliko med sklepno ceno je treba medsebojno poravnati.

Naknadna dobava blaga, odnosno razveljavitev je dopustna tudi, če se izročita graja in razsodilo po preteku dobavnega termina.

§ 18.

Pri prodaji sladkorja s pogojem pridržka je izvršiti «po pregledu blaga» pregled in nato nakup ali odklonitev blaga najkasneje v 24 urah po izvršenem sklepu, izvzemši praznike. Če kupec tega ni izvršil, je trgovski sklep polномоčen in kupec mora blago prevzeti.

§ 19.

Prodajalec mora dovoliti za dobavo zaprtega blaga (v javnih skladiščih) kupcu od časa prodaje toliko prostih dni, kolikor jih dovoljuje v času prodaje javno skladišče.

Za promptno prodano blago je dovoliti dva dni, v katera se ne šteje dan prodaje.

§ 20.

Če se izvrši kupčija tovarnine prosto Ljubljana, mora kupec prodajalcu za vsako posamezno dobavo najkasneje tri dni, preden začne potekati dobavni rok, pisмено sporočiti odpošiljalno dispozicijo. Drugače je prodajalec upravičen, izvršiti dobavo tovarnine prosto Ljubljana.

§ 21.

Prodajalec ni dolžan, iskati dispozicije pri kupcu; pač pa je upravičen, vsako dobavo v začetku dobavnega roka odpremiti v Ljubljano. Prav tako je prodajalcu na izvolji, izvršiti dobavo iz enega svojih skladišč ali iz javnega skladišča ali pa iz tvornice; v prvem in drugem primeru velja sedež skladišča, v poslednjem primeru pa sedež tvornice za izpolnitveni kraj, ne glede na to, ali se je sklenila kupčija tovarnine prosto tvornica ali tovarnine prosto Ljubljana.

Izpolnitev dobavnega roka je pravočasna, če se blago v dobavnem času odda iz tvornice v prevoz ali nakaže iz skladišča.

§ 22.

Če železniška uprava iz katerihkoli vzrokov onemogoči odvoz blaga iz tvornice na namembno postajo, je prodajalec upravičen, odnosno dolžan, dobaviti blago tudi po dogovorjenem dobavnem roku. V tem primeru mora prodajalec ostanek nedobavljenega blaga odpremiti takoj ob vnovični otvoritvi tovrnega prometa, odnosno izvršiti odpremo po istem vrstnem redu, kakor je bilo dogovorjeno. Kuppec si lahko izbere sam, po kateri progi naj se blago odpremi; vendar trpi vso višjo tovarnino, ki bi nastala, če se blago ne odpremi po najnižji tarifi.

§ 23.

Prav tako je postopati, če dokazno nedostaja vagonov in se dobavni termin kakor zgoraj podaljša. To velja tudi v vseh primerih višje sile (vis major) kakor tudi, če je prodajalec naznanil odpremo, pa mu železniška postaja ne dostavi dovolj vagonov.

V tem primeru mora postopati prodajalec z nатовarjanjem tako, da odpremlja svojim pogodnikom blago v enakem razmerju in v enakih množinah, kolikor se tičejo dobave celih vagonov. Eventualen ostanek vagonov uporabi prodajalec po svojem preudarku.

§ 24.

Če prodajalec iz razlogov §§ 22. in 23. dobave iz tvornice ne more izvršiti, toda ima po poteku dobavnega roka na zalogi v javnem skladišču ali kateremkoli skladišču izven tvornice pogojeno količino, s katero še ni razpolagal, je zavezan, dati kupcu na njegovo željo to blago na razpolago v višini in na račun zaostale dobave, ki iz tvornice še ni bila iztovorjena.

§ 25.

Če uporabi prodajalec pravico, dobaviti blago iz kateregakoli skladišča, sme dobaviti le dobro pogodbeno blago tekoče letine. V mesecih septembru, oktobru in novembru pa je dovoljena dobava iz zaloge

prejšnje letine samo, če je zdrava in pogodbeno dobra. Stroške dobave iz zaloge, ki bi bili višji nego ob direktni dobavi iz tvornice, mora prodajalec kupcu povrniti, toda samo, če bi bilo blago dokazano 14 dni pred kupčevim nalogom za dobavo reekspedirano.

Kupec pa nima nobene pravice do poravnave prekomerno naraslih stroškov za ono blago, ki je bilo nakazano po §§ 22., 23. in 24. iz zalog ali skladišč izven tvornice.

§ 26.

V času, v katerem prodajalec iz razlogov §§ 22. in 23. svojih dobav iz tvornice ne more izvrševati, prodajalcu ni dovoljeno, izvrševati novih sklepov za promptno dobavo, nobenih pa za inozemstvo. Kupcu ne pristoji nikakršen odškodninski zahtevek proti prodajalcu zaradi nedostajanja vagonov, po železniški upravni odredbi ali ob višji sili (vis major).

§ 27.

Prodaja sladkorja na ljubljanskem trgu za dobavo fob Sušak, Split ali druge jugoslovanske luke ali fob Trieste, fob Fiume — kar velja tudi za prodajo «tovornine prosto» imenovani kraji — se vrši normalno tako, da se točno navede kraj dobave. V tem primeru se dovoli kupcu podaljšek za pregled in eventualne reklamacije za 24 ur.

§ 28.

Ob višji sili (vis major), ki zadene sladkorno tvornico ali njen premogovni okraj, je prodajalec:

- a) upravičen, dobaviti kot nadomestilo onih obrokov, ki jih ne more dobaviti, kupcu enako blago najboljše kakovosti in kupec ga je dolžan prevzeti, ali
- b) obvezan, razveljaviti obroke, ki jih ne more dobaviti, proti vzajemnemu obračunu razlike v ceni.

V primeru a) je prodajalec, če dobavi kupcu sladkor slabše znamke in kakovosti, zavezan, odobriti razliko v ceni med sklenjenim in dobavljenim blagom. Razliko v ceni določi tajništvo ljubljanske borze.

V primeru b) se mora razlika v ceni, ki nastane z vzporedbo sklepnopogodbene cene na dan, ko je prodajalec obvestil kupca o višji sili, in tečaja ljubljanske borze, medsebojno poravnati. To razliko določi tudi v tem primeru borzno tajništvo.

Prodajalčevo naznanilo, da je dobava nemogoča, se mora izvršiti tako, da ima kupec najkasneje dopoldne ob 11. uri naznanilo v rokah. To je predvsem potrebno za določitev razlike ob priliki borznega sestanka. Kasneje došlo naznanilo je obravnavati šele dan pozneje, in sicer po tečajnici istega dne.

Za višjo silo je smatrati posebno: požar, poplavo, štrajk.

§ 29.

Senzalnina znaša $\frac{1}{2}$ % za vsako stranko.

*

Pridržujem si pravico, te uzance izpremeniti, kadar bi smatral to za potrebno.

V B e o g r a d u, dne 28. avgusta 1926.

Minister za trgovino in industrijo:

dr. Krajač s. r.

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah in člena 11. uredbe o ustroju ministrstva za trgovino in industrijo odobrujem in potrjujem nastopne

Uzance ljubljske borze za blago in vrednote za trgovanje s kavo.

§ 1.

Kava se kupuje in prodaja za 100 kg netto brez odbitka.

§ 2.

Kava, ki je na potu, se sme prodajati kot plavajoča (ingeschifft) ali kot tekoča (rollend), če je dokazno na dan sklepa natovorjena na ladji ali v vagonu. Dokazati je to, če nastane spor, v prvem primeru s paroplovno polico. Če javi to odpošiljatelj ali njegov agent pisмено ali brzojavno, je treba navesti ime ladje kakor tudi dan in kraj, kdaj in odkol je parnik odšel. V drugem primeru služi za dokaz duplikatni tovorni list; če pa se izvrši prijava pisмено, je treba navesti številko natovorjenega vagona kakor tudi kraj in dan oddaje.

Če ne dospe blago, prodano kot plavajoče z navedbo imena ladje na podstavi odpošiljateljevega obvestila ali obvestila njegovega agenta, z javljeno ladjo v celotni, ampak le v delni količini, se mora prevzeti, ako prispe s to ladjo ali z naslednjimi ladjami. Prejemniku ostanejo za ta primer zavarovane vse regresne pravice proti odgovarjajoči tretji osebi.

§ 3.

Pri prodaji kave z dogovorom «plavajoča» ali «na vtovarjanju» mora navesti prodajalec kupcu v sklepu ali s posebnim pismom ime ladje. Če pa prodajalec proda kavo za poznejšo dobavo ali poznejši termin, mora navesti v sklepu ali s posebnim pismom, kdaj in na katero ladjo bo natovoril blago.

V prvem primeru je prodajalec zavezan, javiti kupcu na željo ime ladje, datum police in označbo blaga. Če prodajalec kupcu še ne more sporočiti teh stvari, mu jih mora naznaniti takoj, ko zve zanje.

Blago, ki je prodano kot plavajoče ali na vtovarjanju na podstavi popisa in označb z navedbo dotičnega nakladalca, se smatra za prevzeto in pregledano; prodajalec pa mora odstopiti kupcu vse pogodbene pravice, ki jih ima proti nakladalcu.

Blago, prodano s splošno označbo kakovosti brez navedbe dotičnega nakladalca, mora ustrezati po kakovosti najmanj srednjemu tipu tega blaga iste letine in iste kakovosti.

§ 4.

Če gre za prodajo «kupnina, prevoz in zavarovalnina» (cif), se smatra, da je blago zavarovano za prekmorske vožnje (od suhe do suhe zemlje) zoper posebne poškodbe (havarije). Manjše poškodbe do 3 % trpi kupec brez odškodnine. Zavarovalna odškodnina se določa za cele serije blaga, najmanj 25 vreč z originalnimi znamkami in številkami. Če pa je blago mešano, se določa zavarovalna škoda pri iztovorjenem blagu v serijah po 50 vreč. Izvzeti so primeri vojne. Blago ne sme biti zavarovano pod prodajno ceno.

§ 5.

Pri kupčijah, sklenjenih na podstavi vzorcev, ki jih odpošlje nakladalec blaga po pošti, ali sklenjenih po vzorcih iz ladje, pristoji prodajalcu, če se izpolni pogodba nepovoljno, tolika odškodnina, kolikršno določi borzno razsodišče.

Prodano blago mora ustrezati vzorec. Če je blago manjvredne kakovosti, ga mora kupec vendarle prevzeti. Za ta primer mu gre pravica do primerne, adekvatne odškodnine.

§ 6.

Klavzula v sklepnem pismu «ekskluzivno havarije» (izključno poškodbe) gre na korist kupca, ki poškodovani del dobavljenega blaga lahko zavrne.

§ 7.

Blago, prodano «promptno» na podstavi vzorca, mora ustrezati vzorcu. Kupec je upravičen, blago pregledati ob svojih stroških. Ta pregled pa se mora izvršiti v 24 urah po sklepu kupčije, če je blago v mestu ali v javnem skladišču. Če je ta dan praznik, se mora izvršiti pregled naslednji dan. Eventualni ugovori se morejo priglasiti v zgoraj omenjenem roku; sicer se smatra blago za pregledano in prevzeto.

§ 8.

Za blago, prodano s pripombo «po pregledu blaga» (salvo visita), ima kupec pravico, blago v 24 urah po sklepu kupčije pregledati in ga zavrniti; sicer se smatra kupčija za sklenjeno in odobreno.

§ 9.

Teža se določa vedno tako, da se tehta po najmanj pet vreč skupaj. Kava v sodih ali zabojih se tehta koli za kolijem posamezno.

§ 10.

Pri prodaji iz skladišča velja za brutto težo braziljske kave povprečna teža po najmanj 58-50 kg; ta teža ne sme prekoračiti teže največ 61 kg za vrečo.

Kava iz drugih določenih krajev se tehta na podstavi tamošnjih trgovinskih ali pristaniških določil, odnosno uzanc, če se ni izrečno dogovorilo drugače.

§ 11.

Če se je določila takojšnja dobava, je dobaviti blago v petih dneh, izvzemši nedelje in praznike, od dne sklenjenega posla z izjemo višje sile (vis major).

§ 12.

Prevzem blaga iz javnih skladišč se mora izvršiti takoj, ko obvesti prodajalec kupca, da je blago izloženo in na njegovo razpolago. Prevzem blaga pri kupčijah, kjer je sklenjeno: «dobava na pomolu» ali: «prevzem blaga na pomolu», se mora izvršiti isti dan, ko se prodano blago raztovori. V obeh primerih trpi vse stroške, nastale zato, ker se je prevzem zakesnil, kupec sam.

Pri trgovanju s kavo v vrečah ni prodajalec dolžan, skrbeti za eventualno popravo vreč, zabojev ali sodov za morebitni nadaljnji transport blaga, če je blago prodano za dobavo «na pomolu» ali za dobavo v «obmorskem javnem skladišču (hangarju)».

§ 13.

Priznava se naslednja tara, in sicer:

za braziljsko kavo, navadne vreče po $\frac{1}{2}$ kg in za braziljsko kavo, dvojne vreče po 1 kg.

Za vse druge vrste kave pa se odbija realna, t. j. faktična teža ovojnine. Za podstavo izračunu tare služi za vsakih 100 vreč po 16 vreč, od katerih

določi kupec 8 in prodajalec 8 vreč za tehtanje. Tara se mora določiti vpričo obeh pogodnikov, kupca in prodajalca, in sicer v prodajalčevem skladišču in ob kupčevih stroških. Pri kavi, dobavljeni v sodih ali zabojih, se prizna tara v znesku, ki je zaznamenovana na vsakem posameznem koliju. Kupec ima pravico, zahtevati v 48 urah po prejemu blaga, izvzemši nedelje in praznike, ob svojih stroških, naj se iznova določi prava teža kave, in sicer od prodajalca vpričo njega. Če sta kupec in prodajalec krajevno ločena, izvrše vnovično določitev teže borzni pooblaščenici, kjer pa ni borze, za to določeni javni organi. Stroške za ta pregled trpi kupec.

§ 14.

Stroške za računске kolke in eventualne stroške menic trpi kupec.

§ 15.

Senzalnina znaša 1 % za vsako stranko.

*

Pridržujem si pravico, te uzance izpremeniti, kadar bi smatral to za potrebno.

V B e o g r a d u, dne 28. avgusta 1926.

Minister za trgovino in industrijo:

dr. Krajač s. r.

Na podštavi člena 1. zakona o javnih borzah in člena 11. uredbe o ustroju ministrstva za trgovino in industrijo odobrujem in potrjujem nastopne

Posebne uzance

ljubljske borze za blago in vrednote za trgovanje z moko in mlevskimi izdelki.

§ 1.

Moka in mlevski izdelki se prodajajo brutto za netto po vrstah, vštévši vreče. Cena se izraža za 100 kg.

§ 2.

Za moko po ljubljanskih uzancah se razumeva vedno ona moka, ki ustreza tipnim vzorcem, veljavnim ob času dobave na ljubljanski borzi.

Tipe moke določa občasno glede na vladajoče razmere komisija, ki jo postavi v to svrhu borzni svet.

§ 3.

Pšenična moka od št. 0 do št. 6 se dobavlja v vrečah po 80 ali 85 kg brutto, št. 7, klajna moka po 70 ali 50 kg brutto, otrobi pa po 50 kg brutto. Če m

dogovorjeno drugače, se mora dobaviti v jutnih vrečah dobre kakovosti, ki so v dobrem stanju in pripravne za dotično dobavo.

§ 4.

Za ostale vrste moke, mlevskih izdelkov in odpadkov ni nobenega predpisa glede velikosti vreč; vendar pa morajo biti vreče ene partije vedno enako težke in vedno enakomerno zaznamenovane.

§ 5.

Moke ne smejo imeti grenkega okusa. Pšenični moki št. 7 in višjim se ne more prigovarjati zaradi grenkobe. Klajna moka ustreza št. 8.

*

Pridržujem si pravico, te uzance izpremeniti, kadar bi smatral to za potrebno.

V B e o g r a d u, dne 16. decembra 1926.

Minister za trgovino in industrijo:

dr. Krajač s. r.

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah in člena 11. uredbe o ustroju ministrstva za trgovino in industrijo odobrujem in potrjujem nastopne

Uzance

ljubljske borze za blago in vrednote

za trgovanje s senom in slamo.

Splošna določila.

§ 1.

Seno in slama sta v prometu v stisnjenem kakor tudi v nestisnjenem stanju, brez vsake tare.

Za stiskanje, odnosno za vezanje sena in slame se sme rabiti žica v teži 50 kg za 100 q pri senu in 60 kg za 100 q pri slami. Če dá kupec potrebno žico, je upravičen, odtegniti težo za žico, in sicer 50 kg pri senu in 60 kg pri slami za 100 q.

§ 2.

Če se nista dogovorili stranki drugače, je po sebi umevna dobava po železnici.

§ 3.

Za prodaje, odnosno za prevzem blaga je odločilno železniško uradno tehtanje; če pa se proda blago franko postaja, sme zaračuniti kupec tudi uradno težo, ugotovljeno na tej postaji.

Če se ne more ugotoviti teža na uradni železniški tehtnici, sme stehtati ena kakor druga stranka blago tudi na javni mestni tehtnici, katere teža je odločilna za obračun, ako dokaže, da se je stehtala vsa množina v redu, odnosno, da je bila vsa množina tudi naložena. Stroške za razkladanje trpi kupec.

§ 4.

Teža ponjave se računi 80 kg, če pa sta dve ponjavi, 120 kg za vagon, ako se ne more ugotoviti druga teža.

Če ni razvidno iz tovrnega lista, ali je teža ponjave odšteta, je odločilna za račun brutto teža.

§ 5.

Za vagonsko pošiljko se razumeva pri stisnjem senu 100 q, pri slami pa 65 q.

Če se je dogovorila dobava nestisnjene sena, mora dobaviti prodajalec najmanj 45 q. Ista teža se mora doseči pri natovarjanju otepov.

§ 6.

Če se je prodalo blago na vagone, se razumeva pri senu najmanj 90 do 110 q, pri stisnjeni slami 60 do 90 q in pri slami v škopah 45 do 60 q. To velja, če gre za prodajo 1 do 2 vagonov.

Pri večjih zaključkih ima prodajalec pravico, dobaviti, in kupec dolžnost, sprejeti 5 % več ali manj od prodane količine. Kar je več ali manj, se zaračuni po dnevni tržni ceni.

§ 7.

Za tovrno težo za vagon se smatra 100 q pri senu, 65 q pri stisnjeni slami in 45 q pri škopah. Če se je dogovorila dobava v zaprtih vagonih, se smatra za tovrno težo 45 q pri stisnjem senu in 30 q pri stisnjeni slami.

Kdor bi se tega ne držal, mora dopustiti, da mu odtegne odjemalec razliko tovrnine od nakladalce do namembne postaje. Če je blago namenjeno za inozemstvo in so na dotični inozemski železnici norme, po katerih se ne smejo natovarjati tako težki tovari, je odpošiljatelj oproščen zračne tovrnine.

Ponjave in vrvi.

§ 8.

Če ni dogovorjeno drugače, mora prodajalec dostaviti potrebne ponjave in vrvi za pokrivanje in

vezanje vagonov. Ponjave in vrvi se morajo vrniti v 24 urah, ko se je blago prevzelo; sicer se zaračuni navadna najemnina. Ponjave in vrvi se morajo vrniti dobavitelju franko.

Prodajalec je dolžan, označiti ponjave in vrvi na tovrnem listu. Če to pozabi, ni prejemnik odgovoren za poškodbo, odnosno za manjke pri ponjavah in pri vrveh, provzročene po železnici.

Ponjavo, obdržano nad mesec dni, je smatrati za kupljeno; v tem primeru ima prodajalec pravico, zahtevati ne samo vrednost ponjave, ampak tudi najemnino za mesec dni.

Če so se stranke pogodile, da mora kupec dostaviti ponjavo, trpi prodajalec vse stroške za dostavitev ponjave in prodajalec mora tri dni po prejemu ponjave natovoriti blago. Za vsak dan zamude mora plačati prodajalec običajno najemnino.

§ 9.

Prodajalec jamči do prve namembne postaje za predpisano in pogojeno blago kakor tudi za nakladanje, izvršeno s skrbnostjo rednega trgovca.

Stiskanje.

§ 10.

Stiskanje se vrši z ročno stiskalnico na vitlo ali s perpetualno stiskalnico. Slama v škopah se ne sme lomiti, ampak mora obdržati vso dolžino.

Če je naložil dobavitelj pri enem vagonu več nego 2 % nestisnjenega blaga, mora trpeti vso škodo, ki je nastala zaradi tega, kakor: stiskanje, odvoz, težnino in manjšo vrednost, vskladiščenje itd.

Kakovost.

§ 11.

Dobavljati se sme samo zdravo, suho, neplesnivo blago. Izza dne 15. septembra se dobavlja seno nove letine.

Seno ne sme biti poplavljenno in mora imeti zeleno barvo.

- Po kakovosti je seno: 1.) sladko,
2.) polsladko,
3.) konjsko (kislo).

Sladko seno (ad 1.) mora biti brez vsake kisle trave.

Polsladko seno (ad 2.) sme imeti do 50 % kislih trav, razen šare, rogoza in preslice.

Za kislo seno (ad 3.) se smatrajo vse trave razen rogoza.

Stisnjena slama mora biti samo čista, brez plev. Pri slami v snopih sme biti samo malo drugih trav. Če je prodana slama v snopih, se sme dobaviti ržena, žitna ali ovsena slama.

Če se je pogodila provenienca, se sme dobaviti samo seno dotičnega kraja ter se ne sme mešati s senom drugih krajev.

Slama v snopih ne sme biti mešana s slamo, omlačeno s strojem, a v nobeni vrsti ne sme biti plev. Če se proda slama, omlačena s strojem, se sme dobaviti samo ržena, žitna in ovsena slama.

Grajanje.

§ 12.

Kupec sme seno ali slamo takoj po prihodu vskladiščiti in tam pregledati in grajati; sme pa tudi grajati blago takoj na kolodvoru. Kupec je zavezan, prodajalca zaradi graje takoj brzojavno obvestiti, in dobavitelj mora nemudoma, najkeseje pa do preteka drugega delavnika, ko je prejel grajo, disponirati z blagom. Če do tega roka od dobavitelja ne dospe dispozicija, ima kupec pravico, s skrbnostjo rednega trgovca shraniti blago v javnem ali privatnem skladišču. To blago se mora posebe shraniti in zavarovati. Te obveznosti ni pri naknadni dobavi, če dobavlja dobavitelj blago v tako slabi kakovosti, da bi bil kupec primoran, blago popolnoma zavriniti.

Če se odvažata seno in slama v delnih količinah, je dovoljeno, tudi delne količine grajati, ako je vagon vskladiščen največ v treh partijah.

§ 13.

Če prodajalec v osmih dneh, ko je bila graja priznana na kupčev poziv, ne odpravi blaga, vskladiščenega v privatnem skladišču, je kupec upravičen:

- a) blago pustiti dalje v privatnem skladišču, ako se mu povrne običajna skladiščnina;
- b) odrediti prevoz blaga v drugo skladišče na prodajalčev račun in njega nevarnost, pač pa vedno s skrbnostjo rednega trgovca; ali
- c) prodati blago najbolje na prodajalčev račun in njega nevarnost, po zapriseženem mešetarju ali drugače, ko je prej obvestil prodajalca.

Jemanje vzorcev.

§ 14.

Jemanje vzorcev se vrši tako, da se vzame šest celih bal od vsakega vagona in od nadaljnjih šestih bal samo po dve legi, t. j. 12 leg v najmanjši teži 3 kg za eno lego. Vzorci se morajo posebe zaviti, točno označiti in poslati borznemu tajništvu.

Kolikor ni zgoraj predpisano drugače, veljajo za jemanje vzorcev odredbe borznega pravilnika.

Naknadna dobava.

§ 15.

Če je dobavljeno in grajano blago zaradi slabe kakovosti nesprejemljivo, je kupec upravičen, zahtevati naknadno dobavo v osmih dneh od dne, ko se je graja priznala. Če ima dobavitelj daljši dobavni rok, mora izvršiti naknadno dobavo v dobavnem roku.

Promptno nakladanje ali promptna dobava.

§ 16.

Za promptno dobavo, odnosno promptno nakladanje, se smatra rok do osmih dni po sklepu.

Dostava prevoznih sredstev.

§ 17.

Pri senu in slami mora naročiti prodajalec pravočasno prevozna sredstva; za dopošiljanje blaga trpi tudi sam vse stroške (kavcija za vagon, tovorni list itd.).

Tiha prolongacija.

§ 18.

Če je eden izmed kontrahentov prekršil pogodbo in ni oškodovani kontrahent tega konstatiral tekom dveh delavnikov, se dobavni rok avtomatično prolongira za nadaljnja dva tedna od dne rešitve.

Če se je zaradi prestopka pogodbe pravočasno vložil protest in je bilo med tem časom blago že natovorjeno, je kupec zavezan, blago sprejeti; vendar pa lahko naloži prodajalcu odgovornost za vso škodo, ki mu je nastala zaradi prepozne dobave.

Delna dobava.

§ 19.

Pri zaključkih na več mesecev je treba odposlati zaključeno količino v približno enakih mesečnih delnih količinah.

Senzalnina.

§ 20.

Senzalnina znaša tako za prodajalca kakor tudi za kupca 1 %. V tem znesku so vštete tudi borzne pristojbine.

*

Pridržujem si pravico, te uzance izpremeniti, kadar bi smatral to za potrebno.

V B e o g r a d u, dne 28. avgusta 1926.

Minister za trgovino in industrijo:

dr. Krajač s. r.

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah in člena 11. uredbe o ustroju ministrstva za trgovino in industrijo odobrujem in potrjujem nastopne

Uzance

Ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s svečami.

§ 1.

Proizvajajo se in v promet prihajajo te-le vrste sveč:

- a) pristne voščene oltarne sveče v raznih velikostih;
- b) voščene oltarne sveče v raznih velikostih;
- c) voščene oltarne sveče kompozicijske Ia;
- d) voščene oltarne sveče kompozicijske IIa;
- e) kompozicijske rumenkaste oltarne sveče;
- f) kompozicijske bele oltarne sveče;
- g) stearinske konsumne sveče;
- h) konsumne sveče.

§ 2.

Sveče, navedene v § 1., morajo biti izdelane:

- a) pristne voščene oltarne sveče iz pristnega belega čebelnega voska;

- b) voščene oltarne sveče iz nad 50 % pristnega belega čebelnega voska. Ostale primesi smejo biti karnaubski vosek, stearin in parafin;
- c) voščene oltarne sveče kompozicijske Ia iz nad 25 % belega čebelnega voska. Ostale primesi smejo biti karnaubski vosek, stearin in parafin;
- d) voščene oltarne sveče kompozicijske IIa, če je v njih manj kot 25 % belega čebelnega voska. Ostale primesi smejo biti karnaubski vosek, stearin in parafin;
- e) kompozicijske rumenkaste oltarne sveče iz stearina in barvanega parafina;
- f) kompozicijske bele oltarne sveče iz stearina in parafina;
- g) stearinske konsumne sveče, ki so v prometu v omotih po 6, 8, 10 in 12/500 g in za vozove po 6 in 8/500 g; imeti morajo nad 50 % stearina, ostalo pa parafina;
- h) konsumne sveče, ki so v prometu v omotih kakor pod g), a se izdelujejo samo iz parafina.

§ 3.

Konsumne sveče se zavijajo v zavoje po $\frac{1}{2}$ kg; številke se določajo po količini sveč v teži 500 g.

§ 4.

Sveče se prodajajo po kilogramih, vštévši ovojni papir. Pri konsumnih svečah se tolerirajo 4 % manjše

teže, kakor se tudi ne zaračunava eventualni presežek teže.

§ 5.

Cena se razumeva v dinarski veljavi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

§ 6.

Zaboji in potrebni ovojni papir se pri naročilih za najmanj 50 kg sveč ne zaračunavajo. Pri naročilih na količine izpod 50 kg se zaračunavajo zaboji in ovojni papir po lastni ceni.

§ 7.

Drobne konsumne sveče, kakor sveče po 14, 15, 16 in 20/500 g in še drobnejše, se zaračunavajo glede na dražje proizvodne stroške s primernim odstotnim pribitkom.

§ 8.

Sveče se prodajajo proti plačilu v 30 dneh brez odbitka.

*

Pridržujem si pravico, te uzance izpremeniti, kadar bi smatral to za potrebno.

V B e o g r a d u, dne 28. avgusta 1926.

Minister za trgovino in industrijo:

dr. Krajač s. r.

Vsebina.

	Stran
Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s sladkorjem jugoslovanske, češkoslovaške, avstrijske ali ogrske proveniencije (Ur. l. št. 31/10—1927.)	1
Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s kavo (Ur. l. št. 32/10—1927.)	15
Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z moko in mlevskimi izdelki (Ur. l. št. 33/10—1927.)	21
Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s senom in slamo (Ur. l. št. 34/10—1927.)	23
Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje s svečami (Ur. l. št. 35/10—1927.)	32

Posebne uzance
za trgovino z zidno opeko za okoliš
zbornice za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani.*

§ 1.

V domačih opekarnah se izdeluje ta-le zidna opeka: zidaki, zagozdniki, radialna opeka za vodnjake in dimnike, opeka za okrajke, opeka za stebre, opeka za modele raznih vrst, obložniki, luknjasta opeka vsake vrste, opeka iz plavljene gline, porozna opeka, opeka «hourdis», razna oblikovna opeka za okraske in tlakovci.

Vse gorenje vrste se izdelujejo strojno ali ročno.

§ 2.

Zidak mora pri udarcu zveneti; ne sme imeti pri-mešanega kamenja in vidnega apnenčevega peska. Ploskve ne smejo biti vegaste in robovi morajo biti vsaj za 30 % ostri. Okrški na posameznih delih zidaka ne vplivajo na kvalifikacijo. Zidak ne sme biti sežgan

* Razglašene v «Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti» z dne 5. maja 1927., št. 49/201.

in se ne sme zluščiti, zmehčati ali pa razpasti, če je izpostavljen mokroti ali normalnim vplivom mraza.

Za škart je smatrati zidake, ki so premalo žgani ali pa sežgani, ki imajo približno 1 cm vegljine ali ki so na eni strani za 1 cm ožji nego na drugi strani.

§ 3.

Zidaki morajo izkazati pri preiskavi katerihkoli 5 kosov povprečno trdnost 100 kg na cm². Pri tem ne sme imeti noben zidak ene serije manjše trdnosti nego 70 kg na cm².

Trdo žgani zidaki morajo izkazati pri analogni preiskavi povprečno trdnost 250 kg na cm²; noben kos ene serije ne sme imeti manjše trdnosti nego 200 kg na cm².

Klinkarji morajo izkazati povprečno trdnost 350 kg na cm²; noben kos ene serije ne sme imeti manjše trdnosti nego 300 kg na cm².

§ 4.

Od petih, sporazumno izbranih, popolnoma izsušenih kosov, ki so se namočili v čisti vodi toliko časa, da se ne opazi več naraščanje teže, sme znašati celotni prirastek teže med popolnoma suhim in popolnoma mokrim stanjem pri zidakah najmanj 8 %, največ pa 20 %.

Pri trdo žganih zidakah sme znašati prirastek teže v analognih mejah največ 8 %, pri klinkarju analogno največ 5 %.

§ 5.

Blago, ki se dobavlja z imeni: «klinkar», «trdožgani zidak» ali «fasadni zidak», mora prenesti v namočenem stanju 15kratno zmrzovanje na -4° C in raztajanje na $+15^{\circ}$ C do $+20^{\circ}$ C, ne da bi se poizkusni kosi krušili. Pri tem mora biti poizkusni kos vselej najmanj 4 ure na mrazu.

§ 6.

Zidaki morajo imeti prizmatično obliko s pravokotnimi robovi. Mera robov mora znašati:

v dolžini 29 cm, v širini 14 cm, v višini 6.5 cm. Dopusčena je toleranca 1 cm več ali manj pri dolžini, $\frac{1}{2}$ cm več ali manj pri širini in $\frac{1}{4}$ cm več ali manj pri višini. Druge mere ali druge posebne oblike zidakov so dopustne le v sporazumu z odjemalcem, kar je treba v dobavni pogodbi izrečno navesti.

§ 7.

Zidaki se prodajajo franko opekarna. Prevoz od opekarne do železniške postaje, odnosno do mesta uporabe, se vrši na odjemalčevo nevarnost in na njegov račun.

§ 8.

Za razliko v teži zbog vremenskih vplivov ne odgovarja producent.

§ 9.

Dobava po železnici se vrši samo proti vnaprejšnjemu plačilu ali po povzetju po prodajalčevi izbi.

Če se kupec ne drži plačilnih terminov, sme prodajalec računati bančne obresti in stroške.

§ 10.

Pri zidakih je dobaviti ob prevzemu v opekarni redno cele kose; vendar pa se tolerira do 10 % razbitih kosov. Ob prevzemu na drugem mestu se tolerira 11 % razbitih kosov. Poleg tega se tolerira tudi do 1 % škartnih kosov.

§ 11.

Pri prodaji se umeje cena pri zidakih za 1000 kosov, ostale vrste pa se prodajajo po kosu.

§ 12.

Pri prodaji zidakov znaša mešetarina 1 % za vsako stranko.

*

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah in člena 11. uredbe o ustroju ministrstva za trgovino in industrijo odobrujem in potrjujem gorenje uzance; pridržujem pa si pravico, te uzance ali njih poedine dele izpremeniti, kadar bi se mi zdelo to potrebno.

V B e o g r a d u, dne 14. aprila 1927.

Namestnik ministra za trgovino in industrijo,
minister za agrarno reformo:

M. Simonović s. r.

32536